

Mastogloiahavet • Мастроглоеве море • Mastogloiameri •
Mastogloiamerena • Mastogloiamere • Мастроглоевое море

Litorinamagasinet

Magasinet vi alla är en del av

Herbstwald Walter Moras

**Mastogloiahavet • Мастроглоеве море • Mastogloiameri •
Mastogloiamerena • Mastogloiamere • Мастроглоевое море**

Kära läsare!

Nu kan vi stolt presentera vårt femte gemensamma nummer av Litorinamagasinet – "Mastogloiahavet". Visst är det ett konstigt namn?

Som ni vet är magasinets nummer döpta efter de olika faserna som Östersjön utvecklats i tills den har blivit just det – Östersjön! Själva Mastogloiahavet uppstod för cirka 8 500 år sedan när havsnivån steg eftersom istidens is började smälta. Under denna tid hände många saker som gjorde att Östersjön blev till det vi känner idag – först och främst kom saltvatten genom nya sund till Nordsjön.

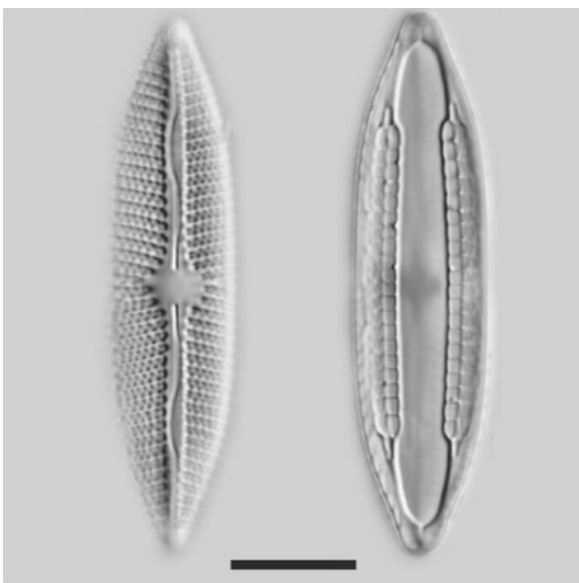
Men vad är Mastogloia? Jo, det är de typiska algerna som "simmade" i Mastogloiahavet och gav det sitt namn.

Namnet låter konstigt men det som hände är närmare oss än vi tror. Den pågående klimatförändringen skapar kriser i Östersjöländerna, till exempel torka och översvämningar i Tyskland som deltagare från Grund 2 skrev om i en spännande artikel. Framtidsspanarna spanade också på hur vintrarna har förändrats och varför.

Vi tackar alla deltagare och lärare för otroligt stort engagemang. Tillsammans har vi alla bidragit till att främja vår östersjökunskap.

Vi hoppas att alla kommer att ha en lärorik läsning! ☺

Tack för gott samarbete!
Jona, Edyta och Daria

Mastogloia grevillei
Id: diatoms.org

**Mastogloiahavet • Мастроглоеве море • Mastogloiameri •
Mastogloiamerena • Mastogloiamere • Мастроглоевое море**

Innehåll

Kulturliv på Litorina **4-5**

Historisk händelse i Östersjöländer **7**

Resa - reportage **9**

Natur i Östersjön **11-12**

Kultur i Östersjön **14**

6 Blekinge
Nobelpristagare genom tiderna

8 Båtens värld

10 Miljö och klimatfråga
i Östersjöländer

13 Framtidsspaning i Östersjöområdet

15 Händer på Litorina

Matkultur

Folkets olika kulturer i mat är inte åtskilda från samhällets allmänna kultur eftersom varje samhälle försöker rota sin identitet genom att peka ut sin matkultur som skiljer sig från andras. Människor från en kultur kanske inte alltid uppskattar maten från en annan. Men i slutändan förblir mat en av de egenskaperna i samhället som skiljer sig från en annan kultur.

På Litorina Folkhögskola kan vi smaka olika maträtter från olika länder.

En intervju med Linda Sandberg, som arbetar som lokalsamordnare och administratör på Litorina

Vem fick idén att börja laga mat på Litorina?

Jag kan inte riktigt svara på den frågan, men idén började fem år innan jag började jobba här. Idén kom från olika lärare i klassrummen för att vi ska smälta in och lära oss av varandra. Det finns också ytterligare en anledning; att spara pengar till en studieresa som vi arrangerar här på Litorina.

Vilka svårigheter möter ni när ni lagar mat till alla deltagare?

Det finns många svårigheter. Den första är de olika matkulturerna, många deltagare på skolan är vegetarianer och andra äter bara halal-kyckling och kött. Speciellt förra terminen efter corona-pandemin lagade vi fler vegetariska maträtter, men nu försöker vi laga

några rätter med kött. Det är inte lätt att hitta rätter som passar alla och som de flesta kan äta. När jag växte upp så åt vi oftast husmanskost då det var enkelt att tillaga. Några exempel på det vi lagade var, köttbullar med potatismos, spaghetti, varmkorv och kroppkakor. Jag brukade också dricka läsk en gång per vecka när jag var ung eftersom läsk var mycket dyrt.

Vad är skillnaden mellan svenska rätter jämfört med rätter från andra länder ?

Många andra länder använder mycket ris, grytor och grönsaker utan kött, medans i svensk matkultur så är det mer pasta och potatis. Jag tror att det är en mer gemenskap när andra länder gör stora fester och bjuder in andra osv.

Vilken av rätterna är din favorit? och vilket land tillhör den här rätten?

Min favoriträtt är kebaptallrik, men jag vet inte vilken kultur det kommer från. Kroppkakor är också den favorit och kommer från svensk matkultur.

Har du mer att tillägga som vi inte har tagit upp?

Nej, Jag tror inte det men som jag sa innan, det är väldigt intressant för oss att uppleva alla smaker från olika matkulturer. Jag tror att det viktigt att man provar svensk mat men även andra maträtter.

Text: Deltagare från Allmän kurs 1 Tallinn

Färgglad kultur på Litorina

Många konstnärer kommer till Litorina och visar sina tavlor. Den 15. september hade vi besök av Gunilla Lorentzson och Carin Santesson. De ställde sina tavlor i vår fina konsthall.

- Konsten har funnits med i hela mitt liv. Jag målade med akvarell i några år tills en vän tog med mig på en kurs där jag lärde mig att måla med akryl och senare i livet fick jag lära mig att få ner det på en bild, säger Gunilla.

Carin har alltid gillat att måla. Hon gick på en del utställningar när hon bodde i Lund och insåg att konst kan se ut hur som helst. Både Gunilla och Carin gick till en konstnär i Karlskrona som heter Bengt Saltö där båda två lärde sig att måla med akryl. Bengt gav dem råd om att måla något från deras barndom. De säger att det finns en historia bakom varje målning. Kärlek är ett av motiven till målningarna säger de.

- Jag har en del stegar på mina målningar och att de kan ha olika betydelser som till exempel att man har ett mål eller att man har uppnått ett mål. Vad som händer i samhället kan också ge inspiration till och göra någon ny tavla, säger Carin.

De säger även att de vill inspirera andra till att måla eftersom det inte finns något krav på hur målningen ska se ut utan att den kan se ut precis hur som helst och att det inte måste ha någon betydelse.

Gunilla och Carin har gjort många utställningar bland annat Brödarps holms Gård, Skåne 2012 och galleri Lilla Holm i Karlskrona 2021

Carin tipsar att läsa en bok som heter "Kärleken slår klorna i Färggården" där hon medverkar med två noveller.

Bilder: Litorina folkhögskola

Klasskulturen på Litorina

Vi på Litorina sticker ut med massa unika egenskaper och kunskaper. En stor faktor till detta är alla olika kulturer vi kommer från och delar med oss av. Allt mellan kulturen från mellanöstern till den svenska, asiatiska, slaviska, det är det som skapar en unik gemenskap hos oss alla här på Litorina.

Varje klass berikar sig med dessa olika kulturer och det bidrar till en välkomnande atmosfär i klassrummet.

Vi lär oss konstant av våra klasskamrater och skapar ett band med likheterna och skillnaderna från våra olika bakgrunder. Detta gör så att varje dag aldrig är sig lik den gångna. Alla deltagarna bidrar konstant

med massor med viktig lärdom till varandra under lektionerna samt på rasterna.

En viktig del av livet är att alltid visa respekt och att vara öppen till nya saker, även om det ibland kan kännas läskigt. Vi människor har alltid saker att lära oss, bortsett från den kunskap våra underbara lärare här på Litorina har att lära oss om de olika ämnena så är vi väldigt lyckligt lottade till att ha en skola med en mångkulturell miljö som vi aldrig slutar lära oss utav.

Text: Deltagare från Allmän kurs 1 Tallinn

Att lära känna Karlskrona

Hur kan man lära känna sin stad snabbast? Promenera genom den förstås. Hur gör man det ännu snabbare? Man promenerar till minigolfbanan på Dragsö!

Det gjorde vi från Språkgrupp 1. Och det kan ni se på bilderna.

Bilder: Litorina folkhögskola

Text: Deltagare från Språkgrupp 1

Marie Curie

Oktober är Nobelprismånaden och då får man veta vilka som är pristagarna i alla olika kategorierna.

Marie Salomea Curie Skłodowska var den första kvinnliga som fick nobelpriset och många tror att hon kommer från Frankrike, men hon föddes faktiskt den 7 november 1867 i Warszawa i Polen. Marie Curie var även den enda kvinnan som tilldelats nobelpriset två gånger och i två olika kategorier: i fysik och kemi. Hon utsågs som Nobelpristagare åren 1903 och 1911.

Bild: sv.wikipedia.org

Text: Deltagare från Grund 1

Visste du detta?

Lyckå – en dansk stad i Blekinge

Slottsruinen som man kan se norr om Ringöbron är vad som idag finns kvar av den danska handelsstaden Lyckå. Platsen nämns för första gången 1449 i de danska arkiven, då Claus Nielsen- Sparre köpte några tomter i stadens södra utkant och byggde en mindre borg.

År 1545 befallde kung Kristian II att en starkare borg i sten skulle byggas i Lyckå. Efter att borgen stormats två gånger av svenskarna befallde Kristian den IV år 1600 att borgen skulle monteras ner och användas för att bygga den nya danska staden Kristianopel som ligger 30 km nordost om Karlskrona. Eftersom att Kristianopel ansågs vara lättare att försvara så upphörde Lyckå att vara en dansk stad. Blekinge var en del av Danmark fram till år 1648.

Polen försvann från kartan flera år tillbaka!

Polen har lidit av många inkräktare. Det var en av de mäktiga staterna på kontinenten i mitten av 1500-talet.

Polens samvälde omfattade Litauen, Vitryssland och stora delar av Ukraina. Adeln valde kungen och en enda avvikande röst stoppade all lagstiftning. Österrike, Ryssland och Preussen skapade den första uppdelningen av Polen 1772, andra av Ryssland och Preussen 1793 och den tredje och sista, som innebar att Polen försvann från kartan 1795.

År 1917 förändrades krigsförloppet till Polens fördel då Ryssland drog sig tillbaka från Polen, vilket resulterade i att de var tillbaka på kartan igen 1918.

Polen blev en parlamentarisk demokrati 1999 och blev medlem i Nato och ett av de tio länder som organiserade Europeiska unionen.

Ukrainas självständighet

Den 24 augusti 1991 blev Ukraina självständigt efter att ha varit en del av Sovjetunionen. Självständigheten firas som en allmän helgdag och den förste presidenten blev Leonid Kravtjuk.

Sedan 23 augusti 2004 har Ukraina använt sin nationaldag som ett firande inför deras historiska självständighetsdag. Flaggan som är gul och blå representerar landets många åkrar som en symbol för nytt liv och det blå för himlen och dess frihet. Flaggan uppkom under Ukrainas första självständighetsförklaring 1917. Dock så förbjöds den Ukrainska flaggan under Sovjetiska perioden 1945-1991. Men efter Sovjetunionens fall så hissades flaggan återigen med stolthet.

Text: Deltagare från Lärarassistenterna

Solrosor i Ukraina

Båtens värld

Båtens historia sträcker sig långt bak i tiden, det finns uppgifter som visar på att båten har funnits i över 40 000 år. Dessa uppgifter kommer ifrån att de första människorna som kom till Australien måste ha gjort detta med båt för 40 000 år sedan.

Idag utgör båten en betydande roll i samhället då den hjälper oss få mat på bordet, att vi har drivmedel till våra fordon, att vi kan transportera oss dit vi vill, att vi kan skydda våra kuster samt att vi kan använda båten som ett rekreationsmedel.

I början användes urgröpta trästockar som båtar men man har även hittat djurhudar som var uppspända över en enkel träram, dessa användes som det som idag kallas kanoter. Man flätade även vass till kanoter och dessa användes främst i vattendrag och floder. Med tiden byggdes större farkoster som man vågade sig ut med på öppet hav. Ett exempel på en båt av vass är Kon-Tiki som Thor Heyerdahl seglade väldigt långt med.

Ett stort framsteg i båtens historia var när det tilläts växa till skepp. Konsten att tillverka skepp tros ha uppstått runt medelhavet. Den äldsta plankbåt som man känner till är ca 4600 år gammal, den är 43 meter lång och 6 meter bred och byggd av ceder- och sykomorträ.

Den hittades 1952 i närheten av Cheopspyramiden. Med plankbåten vidareutvecklades seglet och masten, äldsta avbildningen av segel är 5100 år gammal och hittades i Egypten.

Båtar har alltid varit utmärkta redskap för transporter och det finns spår på att handelssjöfart bedrevs för 12 000 år sedan i medelhavet. Det finns även spår som tyder på

att Nilen användes frekvent av större skepp för att bedriva handel för ca 4300 år sedan. Då handelssjöfarten blev viktig ökade även behovet av att kunna skydda sig, varvid båten även användes för transporter av trupp samt sjöstrid.

Några år senare utvecklade Kina flottor på tusentals man och det var även Kina som utvecklade rodret 200 e.kr. Innan rodret användes en styråra på höger sida, därav benämns höger sida som styrbord. Styrmannen hade sin bak mot vänster sida, därav namnet babord.

I Frankrike började man bygga ångbåtar 1783. Då utvecklades båtarna från segel till maskiner. John Ericsson utvecklade propeller och Ludvig Nobel konstruerade världens första oljefartyg. Det betydde att ångbåtar blev ersatta av dieselbåtar.

Båtbyggerlinjen fortsätter traditionen att bygga träbåtar. Det finns två olika tekniker som används. Klinktekniken betyder att borden överlappar varandra. Kravelltekniken innebär att borden möter varandra kant i kant. Vi använder gamla ritningar och arbetar mycket med våra händer. Vi sågar, hyvlar, skruvar, nitar, ... Det tar mycket tid, men till slut har man en färdig båt som förhoppningsvis inte sjunker.

Text: Deltagare från Båtbyggerlinjen

Studieresan till Polen

Jag hade en idé först om hur jag skulle berätta om vår fantastiska resa till Polen men den blir så formell så jag tänker helt enkelt bara freestyla.

Det började med en spännande, blåsig och nervös resa med färjan på kvällen den 24/4-22. En underbar trerätters middag och slutar med en väldigt gungande natt på grund av alla kulingar under natten. Vi kommer fram måndag morgon och startar dagen med god frukost för att sedan bege oss ut och invänta vår kära busschaufför, ja denna busschaufför kan man säga mycket om ...

Nu är själva resan på gång och vi ska stanna halvvägs för att kaka lunch som resulterar i ett tandläkarbesök för en av oss och de andra fick äta lunch i mjölkbaren.

Efter totalt 12 timmar med vår älskade busschaufför är vi äntligen framme vid hotellet i Krakow. Under dessa dagar vi är här så besöker vi Auschwitz-Birkenau, saltgruvan Wieliczka, Jagellonska universitetet, chopin konsert.

Besöket på Auschwitz-Birkenau var tufft för många av oss då det väckte mycket känslor men kanske också en helt annan förståelse. Verkligheten kom ikapp och jag själv funderade och nämnde vid ett tillfälle en fundering jag hade: I vems av alla miljoners fotspår går jag i just nu? Efter denna resa med så mycket att ta in och allt man såg så var det skönt att komma tillbaka till hotellet och vila huvudet.

Saltgruvan Wieliczka var en fantastisk upplevelse med all dess historia men även alla utgrävningar, statyer och salar. Att slicka på väggen var bara ett måste! Vi hade en underbar kvinnlig guide med skinn på näsan. De har även ett spa i saltgruvan som guiden berättade om där folk med kol och lungcancer kan få åka dit då luftfuktigheten är 0 så är det så lätt att andas där nere.

Tack vare vår underbara matkommitté och de portioner vi sålde så hade vi möjligheten för pengarna att gå på en helt underbar Chopin konsert.

Efter 2 heldagar i Krakow rörde sig resan upp mot Torun där vi sov en natt och på fredagen besökte vi kopernikus museet som var magiskt för att sedan åka mot Gdynia och färjan. En resa vi aldrig kommer att glömma och den gemenskapen som vi fått och alla minnen hade vi inte kunnat få på något annat sätt.

Miljöproblem och klimatförändring i Tyskland

Tyskland ligger i övergångsområdet mellan västeuropeiskt kustklimat och centraleuropeiskt, därför ökar klimatskillnader mellan norr och söder.

Människor använder idag för mycket olja, gas, bensin och kol i hem, fabriker och transporter vilket leder till klimatförändringar. Tack vare detta är världen nu cirka 1,5 grader celsius varmare än vanligt och mängden Koldioxid har ökat med 60%.

Torka i Tyskland

Tyskland står inför en torka i början av förra sommaren tack vare temperaturökningarna och att regnen minskar i stora delar av landet. När temperaturerna närmar sig 40 grader blir stora områden skogsmark väldigt torra och bränderna ökar.

Bild: pbs.org/

Effekter och återverkningar

1. Med uppvärmningen av klimatet i Europa särskilt i Tyskland blir många områden obeboeliga, eftersom jordbruksmarker förvandlas till torra öknar.
2. Klimatförändringar orsakar ösregn och stormar då jordarna är torra och utan gräs. I februari 2022 inträffade en av de största stormarna och översvämningarna i Tysklands historia.

3. Med uppvärmningen av klimatet kommer jordbruksmarkerna att minska och djurens matkällor likaså, vilket kan leda till att många djur dör. Ett resultat av detta är att kött och proteinkällor blir mycket dyra i Tyskland.
4. Effekterna av den globala uppvärmningen på människor:
 - högt blodtryck och hjärtsjukdomar,
 - låg kroppsimmunitet och spridningen av kolera och njursjukdom,
 - missväxt av skörd.

Hur skyddar vi vårt klimat och får ett bra och lämpligt klimat?

1. Försök undvika att åka flygplan, använd privatbilar mindre i städer men även försök åka mer cykel och liknande för att ha en mindre påverkan på miljön.
2. Försök använda lågenergiapparater för uppvärmning eller matlagning hemma, så att mindre energi förbrukas.
3. Försök använda sol eller vindenergi i fabriker, så att mindre förorenande ämnen släpps ut.
4. Försök hålla skogarna och haven rena och slänga skadligt material där avfall bör slängas.
5. Tyskland kan få en bättre miljö och lämpligt klimat genom att planera och samordna med människor i andra länder, men även försök tänka på att vi har lite av en skyldighet att tänka på miljön för kommande generationer.

Text: Deltagare från Grund 2

Naturen i Tyskland och Sverige

Tyskland har många olika naturområden och olika typer av landskap.

De består av många trädgårdar, berg, blommor, växter, vilda djur, floder och sjöar. Det finns även många skogar och cirka 32% av den tyska landytan är skog. Skogarna består av barrträd och lövträd.

I Tyskland finns många vilda djur särskilt vildsvin och rävar. Det finns även många floder och liknande. Några av de större floder rinner från Tyskland till andra europeiska länder och Donau floden är den längsta som finns i Europa.

Det finns många typer av jordbruk som odlar massor med vete, korn, grönsaker och potatis. Klimatet i Tyskland är generellt mildt. Regn faller under hela året och är kraftigt under sommaren. Vintern är mild och sommaren är sval.

Bild: peakpx.com

Naturen i Sverige är väldigt vacker och varierande och den består av lång kust med många öar.

Det finns många olika typer av skog och några exempel är lövskog, barrskog, tallskog, barrskog och blandskog. Nästan 10% av Sveriges yta består av sjöar, och tack vare det är de också ett av länderna med flest sjöar i världen med mer än 100 000 stycken fördelade över hela landet, varav många är bland de största i Europa.

I Sverige finns särskilda regler som gör att alla kan vistas i naturen, så kallad allemansrätten. Allemansrätten är speciell för Sverige och möjliggör att vi kan orientera, vandra, gå promenader med hunden och även tälta om vi så vill.

Bild: pixabay.com

Text: Deltagare från Grund 3

Naturen i Estland och Polen

I Estland är det mycket vackert. Landet har en väldigt rik och varierad natur med skogar, skärgårdar, myrmarker och många fina öar och sjöar.

I Estland finns 6 olika nationalparker och med många spännande områden som t.ex Lahemaa som är den största nationalparken. Där lever många stora och vilda djur som bland annat älg, räv och brunbjörn.

I Estland finns det flertal skogar där man kan plocka både svamp och bär, men även hitta mycket fina blommor i olika färger och former. Estlands högsta berg är heter Munamägi och är även Baltikums högsta punkt. Klimatet i Estland består av fyra årstider som är ungefär lika långa.

Polen ett rikt land när det kommer till vackra landskap och historiska berg.

28% av landets yta är helt täckt av skog och största delarna är barrskog. En del av träden har väldigt speciella stammar och man vet fortfarande inte varför de ser ut som de gör.

De flesta av Polens 9 tusen sjöar bildades efter istiden och sträcker sig längs östersjökusten. Den största sjön är Sniardwy som utgör en yta på 113km², och den djupaste är Hancza som når ett djup på 108,5m.

I Polen finns nationalparken Puszcza Białowieska där man kan hitta ca 200 olika djurarter. Några exempel på djur man kan hitta och fotografera är visent, hästar, älgar, sällsynta fågelarter, lodjur, vildsvin och flera insektsarter.

Tatras är den högsta bergskedjan. Den sträcker sig över Polen och Slovakien. Den högsta toppen av Tatras är berget Gerlach Ovski, som når en höjd av mer än 2655 meter.

Text: Deltagare från Grund 3

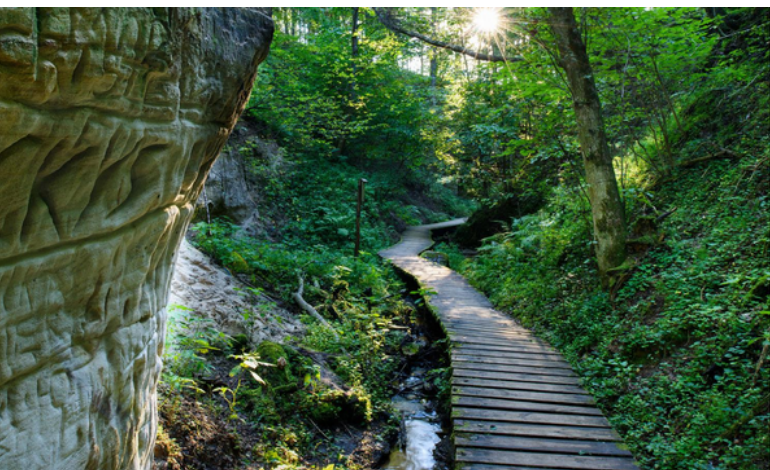

Bild: vistestonia.com

Bild: newsner.com

Framtidsspaning i Östersjöområdet

Åker våra barnbarnsbarn skridskor vintertid längs Östersjöns kuster?

Vi vill gärna minnas de långa vintrarna från vår barn- och ungdomstid då vi ofta lärde oss skridsko-åkningens färdigheter just på isarna längs våra kuster.

Med den globala uppvärmningen och därmed varmare klimat under hela året ser vi inte den möjligheten längre, mer än möjligen enstaka vintrar. Idag lär sig många barn åka skridskor i upplysta ishallar men nackdelen är att dessa är mycket energikrävande.

Men människan är anpassbar och kommer förmodligen att hitta nya aktiviteter och kanske en dag glömmer människan det härliga utelivet där det var helt gratis att lära sig åka skridskor på sjöar och hav.

Vi saknar illusioner om att klimatförändringen kan bromsas inom en snar framtid. I så fall måste vi göra om det som skett de senaste 50-100 åren och det helst igår. Är det möjligt att våra barnbarnsbarn kommer att kunna ta sin först stapplande skär runt Stakholmen i Karlskrona. Är det möjligt att se långfärdsåkare ute kring kobbar och skär, runt Sturkö och Tjurkö en riktigt kall solig dag. Då måste den politiska viljan och förmågan finnas nu.

Ska våra barnbarnsbarn få Östersjötorsk till middag är det bråttom!

- Östersjötorsken är hotad av:
 - Varmare vatten och lägre syrehalt.
 - Gasutsläpp i Östersjön, likt det vi just bevittnat.
 - EU-regler som bidrar till överfiske.

Slutsats: Mer forskning kring torskens livsbetingelser behövs och skarp miljölagstiftning inom EU för att stoppa överfisket.

Förbättringsförslag för Östersjöns fortlevnad

- Östersjön är idag ett tämligen dött hav, där många av till exempel de fiskarter som fanns tidigare nu är nästan helt borta eller på väg att försvinna. För att bli ett friskare hav, välkomnande för både människor, olika djurarter och växter har följande diskuterats som steg till förbättring:
- Anläggningar med solcells-/eldrivna syrepumpar för att öka syrehalten.
- Fiske med trålar förbjudet i hela Östersjön.
- Trålningen "dammsuger" havet och bottenarna och den fisk som inte bereds till matfisk blir idag fiskmjöl som säljs till fiskodlingar i bland annat Norge, varifrån Sverige köper lax.
- Skogsbruket bör bedrivas så att inte skog närmast vattendrag averkas – detta gör att koldioxidupptaget hålls kvar och vattnet stannar kvar i marken.
- Begränsning av hastigheten för båttrafiken – vid höga hastigheter rörs bottenlammet upp genom stora rörelser i vattnet.
- Giftfria båtfärger i alla länder runt Östersjön.
- Ålägga odlare av spannmål att enbart använda naturlig gödsel, det vill säga kombinera spannmålsodling med djurhållning.
- Textiltillverkning vattenkrävande – hårdare krav på både minskad förorening och sparsam vattenanvändning.

Text: Deltagare från Litorinas framtidsspanare

Kultur i Östersjön

Bokmässan i Göteborg

Bok och Biblioteksmässan arrangeras årligen i Göteborg av Svenska Mässan. Bokmässan startade 1985 med namnet Bibliotek 85 men det byttes senare till det namn arrangemanget fortfarande har idag, Bok & Bibliotek.

Det började främst som en mäsas för bibliotekarier och lärare, men har på senaste blivit en stor litterär festival i Skandinavien. Det är en av de största kulturella mötesplatserna i Norden och är näst störst i Europa bakom bokmässan i Frankfurt, Tyskland och sker vanligtvis den sista veckan i september.

Den har cirka 100,000 besökare och 900 utställare.

Förlagen erbjuder även det senaste, säljer till mässpriser, dessutom signeringar med sina författare.

Läsarna kan både träffa författarna och göra fynd.

Ämnesord

Ekonomi, Ekonomiska förhållanden, Europa, Finansväsen, Geografi, Industrialisering, Nationalekonomi, Naturresurser, Norden, Norrland, Sverige.

Efter två år på sparlåga drar årets fullmatade Bokmäsas i Göteborg igång den 22 till den 25 september 2022.

Förutom starkt skolfokus på Lärarspåret och Skolledarspåret innehåller årets mäsas teman som Sydafrika, klimatkrisen, crimetime och röster från Ukraina och Iran

Oktoberfest i Tyskland

Oktoberfest börjar i September till och med första veckan i oktober, och firas i München, Bavaria varje år.

Oktoberfest är en ölfestival som har runt fem miljoner besökare varje år.

Traditionen att fira Oktoberfest började med giftermålet mellan prins Ludwig I och prinsessan Therese av Sachsen den 12:e Oktober 1810. Alla invånare i München samlades för firandet på en stor äng som idag heter Theresas äng.

Det har inte varit någon festival de senaste två åren på grund av pandemin men festandet har återigen kommit igång i år. 2022 börjar festivalen den 19:e september och avslutades 3:e Oktober.

Text: Deltagare från Språkgrupp 2

Bild: thesun.co.uk

HÄNDER PÅ LITORINA Oktober - november

Föreläsningar

Föreläsningsserien

- 20 OKT Ilze Ruse
Lettland i Europa och världen
- 27 OKT Andreas Glingfors
Mobbning, mobilen och internet
- 17 NOV Ann-Christin Andersson
Att leva med ett nytt hjärta
- 24 NOV Demokratidagen

Kultur

Utställningar

- 5 OKT - 9 NOV Danne Håkansson
Sinkadus
(pågående)
- 10 NOV Sofia Westerlund
vernissage

Ett land per kväll

- 20 OKT Nina Augustsson
Peru
- 27 OKT Shatha Al-Mawed
Dubai
- 3 NOV Jona Golla
Tyskland
- 10 NOV Mohammad Alshrayedh
Jerusalem
- 17 NOV Jesper Woll
Öresundsregionen
- 24 NOV Marjo Portin
Österbotten

Andra evenemang

- 28 OKT Dennis Glimmefors
konsert

*Datumen är preliminära.

Ansvariga utgivare:

Edyta Malepsza
Jona Golla
Daria Jurek

Redigeringsgruppen:

Patrick Gunnarsson
Sunita Thoburan